

STANOVANJSKA SKUPNOST

Te dni je bil izročen v javno razpravljanje osnutek splošnega zakona o stanovanjskih skupnostih. Ko objavljamo besedilo tega zakonskega osnutka, želimo seznaniti naše bralce s tem pomembnim osnutkom in jim omogočiti sodelovanje pri razpravljanju. Koristen prispevek k temu razpravljanju ne bodo samo pripombe k posameznim določbam osnutka, temveč tudi objavljanje dejanskih izkušenj iz delovanja tistih stanovanjskih skupnosti, ki že obstajajo, čeprav si je že sam zakonski osnutek prizadeval, da bi bil čim bolj veren odsev teh izkušenj.

Praksa kaže, da je treba v našem sistemu komunalne ureditve šteti stanovanjske skupnosti za organe družbenega upravljanja na ožjem področju posameznih komun. Tako družbeno upravljanje stanovanjskih hiš in z njim združeno organiziranje raznih tehničnih, strokovnih, finančnih in upravnih služb kakor tudi vsakdanje življenje državljanov v ožjih delih mesta porajajo raznovrstne potrebe, kakršne so prehrana, kurivo, nakup gospodinjskih potrebščin, opravljanje raznovrstnih del v zvezi z vzdrževanjem stanovanja, snage, varovanja in skrbi za otroke in slabotne itd. Vseh teh potreb ni mogoče ali pa jih je mogoče zadovoljiti le z velikimi težavami v okviru enega gospodinjstva ali individualne družine. Komunalne službe so pogosto preveč daleč ali pa so zaposlene z reševanjem večjih in nujnejših nalog in ne morejo sodelovati neposredno pri reševanju drobnih vsakdanjih problemov gospodinjstva delovnega človeka. V naši socialistični državi pa je potrebno premišljeno ustvarjati pogoje, da bodo za delovnega človeka z različnimi družbenimi uslužnostnimi obrati uresničeni taki življenjski pogoji, ki ga bodo razbremenili vrste drobnih vsakdanjih del v gospodinjstvu in mu omogočili tako večjo storilnost na njegovem delovnem mestu kakor tudi kulturno življenje in intenzivnejše sodelovanje pri družbenih zadevah. To je posebno potrebno v sistemu naše socialistične demokracije, ki terja sodelovanje delovnih ljudi v vrsti organov družbenega upravljanja.

Zaradi vsega tega je potrebno ustvariti posebne družbene organe, ki bodo med gospodinjstvi in komun in ki bodo postopno prevzemali tiste naloge, ki jih niso sposobne izvršiti individualna družina, hišni svet ali komuna. Stanovanjska skupnost mora postati, če naj se izrazimo bolj točno, razširjena družina delovnih ljudi, nastanjenih v nekem stanovanjskem bloku, ki bo služila dvigu njihovega življenjskega standarda.

Ustanavljanja stanovanjskih skupnosti se ne smemo lotiti kampanjsko, s šablonskim načrtom, ki bo zajel vso državo. Tu ne gre za uvajanje nekega novega organa oblasti v veljavni mehanizem našega pravnega reda. Stanovanjska skupnost naj bo oblika samoupravljanja na področju zadovoljevanja vsakdanjih potreb naših državljanov, ustanovi pa naj se tam, kjer so zares dani potrebni pogoji.

Graditev stanovanjske skupnosti je razumeti kot proces, ki se bo razvijal vzporedno z razvojem socialistične demokracije in razvojem socialističnih gospodarskih odnosov sploh. Omogočila bo neposredno sodelovanje državljanov pri delu za zadovoljevanje skupnih potreb. Zato je bistveni del komunalne ureditve, ker omogoča neposredno delovanje državljanov pri reševanju problemov komune. Stanovanjska skupnost naj bolj kakor vse druge institucije naše družbene ureditve prispeva k obvladanju protislovij med osebnim in skupnim interesom s tem,

ker omogoča, da se zadovoljujejo osebne potrebe s skupnimi naporji.

Stanovanjska skupnost bo našla svoje popolno opravičilo, pogoje za delo in razvoj tam, kjer so zanjo že dovolj zreli gospodarski pogoji. Skratka tam, kjer se pojavlja dejanska potreba po raznih družbenih uslužnostnih obratih, namenjenih delavcem, kakor tudi tam, kjer je zaradi zaposlitve žensk v proizvodnji potreba po močnejšem družbenem sodelovanju pri preskrbi otrok in razbremenitvi žensk vsakdanjih tekočih del v gospodinjstvu večja. Ustanavljanja stanovanjskih skupnosti se je torej treba lotiti popolnoma določno in brez njihovega vsiljevanja tam, kjer še ni dejanske notranje potrebe državljanov po taki ustanovi. Le če bomo stanovanjsko skupnost tako razumeli in tako zastavili njen razvoj, se bo razvijala naravno in bo dala dejanske rezultate.

Pri delovanju se mora stanovanjska skupnost prilagajevati določenim pogojem nekega naselja. Njena pristojnost, aktivnost in dejanska vloga bodo precej odvisni od podjetnosti in iniciative samih državljanov, delovnih kolektivov, drugih družbenih organizacij in tudi komune. Osnutek zakona o stanovanjskih skupnostih se je zato omejil samo na določitev najbolj splošnih načel v zvezi z organizacijo in delom stanovanjskih skupnosti. Pojem stanovanjske skupnosti je opredelil široko, opredelil je njen pravni položaj, predpisal način organiziranja stanovanjskih skupnosti, naznačil pristojnost, opozoril na izvore njihovega financiranja, določil osnovne organe in reguliral razmerje med stanovanjsko skupnostjo in občino. Vse drugo je prepustil statutom stanovanjskih skupnosti, občinskim in republiškim predpisom, ki bodo ob upoštevanju krajevnih razmer, posebno pa gospodarskih pogojev in stopnje razvitosti posameznih področij, določali konkretno delovno področje in naloge vsake posamezne stanovanjske skupnosti s potrebno elastičnostjo.

Ce bodo stanovanjske skupnosti pravilno zaživele, bodo poleg delavskih svetov, komun in družbenega upravljanja stanovanjskih hiš postale ena izmed najpomembnejših oblik družbenega upravljanja na področju nudenja pomoči družini in državljanom pri zadovoljevanju potreb njihovega vsakdanjega življenja. Stanovanjska skupnost lahko postane prav tako tudi pomembna šola socialističnega demokratizma, oblika družbene dejavnosti, v kateri se bo pojavljala in razvijala iniciativa vsakega državljanca, žensk, gospodinj, upokoencev in tudi mladine ter otrok, ki lahko postanejo na določen način aktivni činitelji v okviru take skupnosti.

V afirmiranju stanovanjskih skupnosti je treba končno videti eno izmed zelo učinkovitih sredstev za izboljšanje življenjskega standarda naših državljanov. Z organiziranjem omrežja uslužnostnih obratov in raznih drugih služb in aktivnosti stanovanjskih skupnosti bo pomenila pomemben prispevek tako k dvigu splošnega družbenega standarda kakor tudi, kakor smo že prej omenili, k povečanju storilnosti našega delovnega človeka.

Organiziranje in pravilno uvajanje v življenje stanovanjskih skupnosti je velika družbena naloga, s katero bo rešeno eno izmed važnih vprašanj v razvoju socialističnih družbenih odnosov. Uresničenje te naloge pa je zadeva dolgega in vztrajnega dela skozi vrsto let. Opravljali ga bomo vzporedno z razvojem vsega našega gospodarstva in naše družbe.